

MÜZİĞİN PEŞİNDE YEDİ DÜŞÜNCE (ARAŞTIRMA YAZILARI)

Editör

Prof. Dr. İlhan ERSOY

© Copyright 2024

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN
978-625-375-166-1

Sayfa ve Kapak Tasarımı
Akademisyen Dizgi Ünitesi

Kitap Adı
Müziğin Peşinde Yedi Düşünce
(Araştırma Yazıları)

Yayıncı Sertifika No
47518

Editör
İlhan ERSOY
ORCID iD: 0000-0002-2912-1821

Baskı ve Cilt
Vadi Matbaacılık

Yayın Koordinatörü
Yasin DİLMEN

DOI
10.37609/akya.3375

Kütüphane Kimlik Kartı
Müziğin Peşinde Yedi Düşünce (Araştırma Yazıları) / ed. İlhan Ersoy.
Ankara : Akademisyen Yayınevi Kitabevi, 2024.
168 s. : tablo, grafik, nota. ; 160x235 mm.
Kaynakça var.
ISBN 9786253751661

GENEL DAĞITIM
Akademisyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A Yenışehir / Ankara
Tel: 0312 431 16 33
siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

SUNUŞ

Müziğin kültürel bir fenomen olması, farklı disiplinler tarafından incelenmesine elverişli bir zemin sunar. Bu kitapta da Türk müziği, disiplinler yaklaşım çeşitliliği çerçevesinde kavramsal ve yöntemsel olarak ele alınmıştır. Kitap, müzik hakkında yedi adet bölüm içeren bir yayın olarak planlanmıştır. Kitapta yer alan yazarlar ve metinler ile ilgili kısa bir bilgilendirme için şunlar söylenebilir:

Dr. Ufuk Demirbaş'ın, *Erken Cumhuriyet Döneminde Klasik Türk Musikisinin Temel Bileşenleri* adlı çalışmasında, literatürde "erken cumhuriyet" olarak tanımlanan tarihsel kesit ekseninde, müzik politikaları ve Klasik Türk Müziğinin karakteristik unsurları ele alınmıştır. Çalışmada müziğe karakteristik nitelikler kazandıran "üslup" ve "tavır" gibi kimi kavramların analitik irdelenmesi ve türlerin niceliksel bir çıkarımı yapılmıştır. Bunların yanında, çalışmada erken cumhuriyet döneminin belirlenmesinde literatürde yer alan farklı yaklaşımlar; kurumsal ve bireysel olarak tarihsel süreç içindeki değişim ve dönüşümler ele alınmış, temel bileşenler olarak da müziğe karakteristik bir özellik veren unsurlar bileşen olarak tanımlanmış, bu bileşenlerin bütünselliğine yönelik vurgu yapılmıştır.

Dr. Merve Nur KAPTAN'ın, *II. Abdülhamid Döneminde Osmanlı Hükümetinin Müzik Politikası* adlı çalışmasında Osmanlı döneminin ilgili zamansal kesitinde, tarihsel, kültürel, siyasal, ekonomik, askeri ve sosyolojik olarak gerçekleştirilen dönüşümlerin müzik politikalarına etkileri ve müzik yapılanması süreci ele alınmıştır. Dönemin konjonktürel ikliminin, batı ile olan etkileşimin sonucu olduğuna yönelik veriler analiz edilmiştir. Bu etkileşim ve iletişimin müziksel zemindeki örnekleri vurgulanmış, imparatorluk dönemlerinde, padişahların tutumlarının farklılıklarına ve müzik zeminindeki tercihleri ile ilgili bir aktarım gerçekleştirilmiş; dönemin müzik politikalarının, cumhuriyet dönemindeki müziksel tutumların kökenini oluşturduğuna yönelik veriler paylaşılmıştır.

Dr. Volkan KAPTAN'ın, *Modernleşme Ekseninde Mehter Takımlarında Kültürel Transplantasyon Örneği: Trompet* adlı çalışmasında müzik kültürlerinin, kültürleşme ekseninde nasıl bir yol izlediği ve nasıl biçimlendiğine ilişkin, müziksel bir kurum olan mehter ekseninde trompet çalgısı özelinde bir analiz gerçekleştirilmiştir. İlgili müzik kültürlerinin, farklı müzik kültürlerinden ödünçlenen kimi müziksel unsurlar olabildiği gibi, çalgıların da buna önemli bir örnek teşkil ettiği ve trompet çalgısının Türk müzik kültürü içindeki konumu ve görünümü aktarılmıştır.

Dr. Osman Fethi ARK'ın ve Doç. Dr. S. Bahadır TUTU'nun, *Kütahya Dağardı Yöresi Oda Muhabbeti Geleneğinde Müzik Uygulamaları* adlı ortak çalışmalarında günümüz halk kültürü, etnografik yöntem ile araştırılmış ve güncel veriler tespit edilmiş, bu veriler kavramsal ve yöntemsel zeminde betimlenmiştir. Anadolu'da Türk halk kültürünün öne çıkan müzikli ritüellerinden biri olan "sohbet toplantıları"nın Kütahya bölgesi Dağardı'daki örneği üzerinden geleneğin güncel durumu tespit edilmiş, repertuar, çalgı ve üslup bakımından değişim süreci aktarılmıştır.

Dr. Emin YILDIRIM'ın, *Diasporik Topluluklarda Repertuar Yoluyla Kimliğin Bir İfadesi Olarak Göç ve Anavatan İmgelemi* adlı çalışmasında, müziğin toplumsal süreç içinde nasıl

bir yer edindiği, göç eden, göçmen/diasporik bir topluluk olan Salihli'de yaşayan Kazak Türkleri ekseninde irdelenmiştir. Diasporanın müzik kültürüne nasıl bir etki yarattığına ilişkin alan çalışmasına dayalı veriler tespit edilmiş ve analiz edilmiştir. Özellikle diasporik topluluklarda müziğin kültürel kimliğin bir göstergesi olduğu ve toplulukların kendiliklerinin görünür hale gelmesine olanak sağlayan temel bir kültürel bileşen olduğu vurgusuyla çalışma diaspora ve müzik ilişkisine vurgu yapılarak aktarılmıştır.

Dr. Emre ÜSTGÜL'ün, *Türk Sanat Müziği Geleneğinde Yaratma Süreçlerinin Dayandığı Motivasyonlar Üzerine Bir Değerlendirme* adlı çalışmasında, yaratma aşaması, farklı kategorilere ayrılarak incelenmiş, Türk müzik geleneğindeki yaratma sürecinin, yaratıcı üzerindeki niteliksel ve niceliksel sonuçları ele alınmıştır. Motivasyon kavramının farklı kategorilerde ele alındığı çalışma, müzisyen ve besteciler için nasıl bir etki yarattığı ve motivasyonun nasıl bir sonuç yarattığına yönelik bir irdeleme içermektedir. Çalışmada müziğin dizgesel/makamsal/modal ve ritimsel katmanlar bakımından üretimlerine, daha sonra da makamsal yapı üzerinden Türk müzik kültürünün repertuvar üretim aşamasına sistematik bir biçimde değinilmiş, müziksel süreçlerden üretim aşaması öncelikli bir konuma taşınmış ve irdelenmiştir.

Dr. Hande DEVRİM KÜÇÜKEBE'nin, *Müzik Alanında Somatik Yaklaşım: Body Mapping Örneği* adlı çalışması, somatik kavramının müzik araştırmalarındaki yeri ve önemi üzerine bir ele alış içermektedir. Bu çalışmada somatik çalışmaların tarihsel analizinden, müzik eğitim kurumlarındaki konumlanışına değin, antik Yunandan günümüze kadar konuyla ilişkili kimi filozofların görüşlerine değinilmiş, sonrasında da günümüzdeki konumuna yönelik bir analiz gerçekleştirilmiştir. İnsan varlığının bütünselliğinde fizyolojik, ruhsal/duyuşsal ve zihinsel/bilişsel kesitlerin arasındaki farkın ve ilişkinin anlaşılmasına yönelik olan bu çalışma bedenın fiziksel görünümü ve izleniminin yanı sıra, içsel tepkiler ve devinimine yönelik bir çalışma olarak da tanımlanabilir.

Kitapta yer alan tüm çalışmalar göstermektedir ki, farklı disiplinler yaklaşımlarla ve kavramlarla ele alınması, müzik fenomeninin anlaşılmasında oldukça önemli ve verimli bir yoldur. Farklı perspektif ve yönelimlerin sergilenmesi, bu fenomenin çalışılmasının, başka bir deyişle müziğin ne olduğunun ve kendiliğinin açıklığa kavuşturulmasının başlıca gereğidir. Bu gaye ile yazılmış olan *Müziğin Peşinde Yedi Düşünce (Araştırma Yazıları)* başlıklı kitabın, müzik literatürüne ve okuyuculara katkı sağlaması ümidiyle...

Prof. Dr. İlhan ERSOY

Editör

07.11.2024

İÇİNDEKİLER

BÖLÜM 1	Erken Cumhuriyet Döneminde Klasik Türk Musikisinin Temel Bileşenleri	1
	Ufuk DEMİRBAŞ	
BÖLÜM 2	II. Abdülhamid Döneminde Osmanlı Hükümetinin Müzik Politikası	27
	Merve Nur KAPTAN	
BÖLÜM 3	Modernleşme Ekseninde Mehter Takımlarında Kültürel Transplantasyon Örneği: Trompet	45
	Volkan KAPTAN	
BÖLÜM 4	Kütahya Dağardı Yöresi Oda Muhabbeti Geleneğinde Müzik Uygulamaları	61
	Osman Fethi ARK Sıtkı Bahadır TUTU	
BÖLÜM 5	Diasporik Topluluklarda Repertuvar Yoluyla Kimliğin Bir İfadesi Olarak Göç ve Anavatan İmgelemi.....	95
	Emin YILDIRIM	
BÖLÜM 6	Türk Sanat Müziği Geleneğinde Yaratma Süreçlerinin Dayandığı Motivasyonlar Üzerine Bir Değerlendirme.....	117
	Emre ÜSTGÜL	
BÖLÜM 7	Müzik Alanında Somatik Yaklaşım: <i>Body Mapping</i> Örneği	135
	Hande DEVRİM KÜÇÜKEBE	

YAZARLAR

Dr. Osman Fethi ARK

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi
Devlet Konservatuvarı Geleneksel Türk
Müziği Bölümü

Dr. Ufuk DEMİRBAŞ

EÜ DTMK Ses Eğitimi Bölümü

Dr. Merve Nur KAPTAN

Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Türk
Müziği Devlet Konservatuvarı, Çalgı
Eğitimi Bölümü

Dr. Volkan KAPTAN

Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Türk
Müziği Devlet Konservatuvarı, Çalgı
Eğitimi Bölümü

Dr. Hande DEVRİM KÜÇÜKEBE

Ege Üniversitesi Devlet Türk Musikisi
Konservatuvarı, Türk Müziği Bölümü

Dr. Emre ÜSTGÜL

Dr. Aydın Adnan Menderes Üniversitesi
Devlet Konservatuvarı Geleneksel Türk
Müziği Bölümü

Doç. Dr. Sıtkı Bahadır TUTU

Ege Üniversitesi Devlet Türk Musikisi
Konservatuvarı Türk Müziği Bölümü

Dr. Emin YILDIRIM

Müzik Öğretmeni, Dr. Bornova Şehit
Fatih Satır Bilim ve Sanat Merkezi

Erken Cumhuriyet Döneminde Klasik Türk Musikisinin Temel Bileşenleri ¹

Ufuk DEMİRBAŞ*

Erken Cumhuriyet Dönemi, 1923-1943 arasını kapsayan yirmi yıllık bir zaman dilimine verilen bir ad olup ‘Erken Cumhuriyet Dönemi’nde hayatın her alanında yaşanan köklü değişimler ve yapılan yenilikler göze çarpar. Bununla birlikte erken cumhuriyet döneminin sınırları konusunda, tarih yazarları başta olmak üzere sosyal bilimler, mimari ve hatta diğer tüm disiplinlerdeki araştırmacı ve yazarlar farklı dönemleri belirtmektedir. Bunun sebebinin de her disiplinin kendine özgü dönem algısı ve gelişmeler olduğu anlaşılmaktadır. Bu bakımdan erken cumhuriyet dönemi konusunda öncelikle tarih yazarlarının daha sonra da diğer alanlara özgü dönemler değerlendirilerek, müzik tarihi alanındaki gelişmeler ve ‘erken cumhuriyet dönemi’ tanımlaması bu makalede açıklanmaya çalışılacaktır.

Erken Cumhuriyet Dönemi ilk adımda, her ne kadar 1923–1943 yılları arasındaki 20 yıllık bir zaman dilimini ifade ediyor ise de pek çok tarihçinin bu dönemi Atatürk’ün ölümüyle sınırlamış olduğu yani 1923–1938 yıllarıyla sınırlandığı görülmektedir. Çünkü bu dönemin en belirgin karakteristiğinin Atatürk’ün hayatta olduğu; 1923’te Cumhuriyet’in ilanı ile başlayıp devrimlerin gerçekleştirildiği, kültürün kurumsallaştığı, yeni tarih anlayışının hayata geçirildiği, Osmanlı’ya ait tüm kurumların ve olguların sıfırlanıp Yeni Türkiye Cumhuriyeti Devleti’nin inşa edildiği bir dönemi ifade etmesi bakımından önemlidir.

¹ Bu çalışma Prof. Dr. Fatma Reyhan ALTINAY danışmanlığında Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Müziği Anabilim Dalı’nda hazırlanan “Erken Cumhuriyet Döneminde Klasik Türk Musikisi alanındaki gelişmeler (1923-1953)” adlı doktora tezinden üretilmiştir.

* Dr., EÜ DTMK Ses Eğitimi Bölümü, ufuk.demirbas@ege.edu.tr,
ORCID iD: 0000-0001-7550-4383

Kaynaklar

- Akdoğu, O. *Türk Müziği'nde Türler ve Biçimler*, Meta Basım, İzmir, 2003.
- Bilgin, S. – S. Bilici. “*Erken Cumhuriyet Dönemi Modernleşme Süreci ve Bauhaus Ekolünün Etkileri (1923-1950)*” Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 12(2), 2021.
- Çağlar, İ. “*Taşradaki Madunlar: Erken Cumhuriyet Döneminde Muhafazakâr Muhalefet*”, Akademik İncelemeler Dergisi (Journal of Academic Inquiries) Cilt/Volume: 10, Sayı/Issue: 1, Yıl/Year: 2015.
- Dede, K. “*Erken Cumhuriyet Döneminde Ulus İnşası ve Tarihi Romanlar: Savaşçı, Medeni ve Millî Kahraman*”, *kebikçe / 44*, 2017.
- Devellioğlu, F. *Osmanlıca–Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, “icrâ, üslûb, tavr”, Aydın Kitabevi, 18. Baskı, Ankara, 2001.
- Ersoy, İ. “*Müzikte Tür Kavramı: Müzik Türleri Sınıflandırılmasında Yeni Bir Model Önerisi*”, EÜ DTMK Dergisi, S. 11, İzmir, 2017.
- Ersoy, İ. “*Müzik Türleri Sınıflandırılmasında Model Uygulaması: Bir Müzik Türü Olarak ‘Semah’*”, Eurasian Journal of Music and Dance (EJMD), S. 14, İzmir, 2019.
- İşıktaş, B. “*Sentez Arayışlarıyla Geçen Tarihsel Bir Müzikolojik Tartışma: Cumhuriyet Döneminde Milli Müzik İnşası*”, International Journal of Interdisciplinary and Intercultural Art, C:2, S:2, Haziran–Temmuz/ Yaz/ 2017.
- Oransay, G. *Cumhuriyetin İlk Elli Yılında Geleneksel Sanat Musikimiz*, Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yayınları No: 117, Ankara Üniversitesi Basımevi, 1973.
- Öztuna, Y. *Türk Musikisi Ansiklopedisi I*, MEB Basımevi, İstanbul, 1969.
- Öztuna, Y. *Türk Musikisi Ansiklopedisi II*, MEB Basımevi, Birinci Basılış, İstanbul, 1974.
- Standard English Dictionary*, “üslûp, tavr”, İnkilâp Kitabevi, İstanbul, 1993.
- TDK Türkçe Sözlük I (A-J)*, “bileşen, icrâ”, C. I.Yeni Baskı, TTK Basımevi, Ankara,1988.
- TDK Yeni Baskı*, “üslûp, tavr”, C. II, (K-Z).
- Toprak, Z. *Darwinden Dersimè Cumhuriyet ve Antropoloji*, Doğan Kitap Yayıncılık, 1. Baskı, İstanbul 2012.
- Toprak, Z. “*Erken Cumhuriyet Döneminde Türkiye’de Tarihçilik*”, Bugünün Bilgileriyle Kemal’in Türkiye’si-La Turquie Kamâlisme, Boyut Yayıncılık, İstanbul, 2012.
- Toprak, Z. “*Erken Cumhuriyet ve Sosyoloji*”, Atatürk Kurucu Felsefenin Evrimi, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 1. Basım, İstanbul, 2020.
- Ulubay, S. “*Erken Cumhuriyet Dönemi Türkiye’sinde ‘Moderni Millileştirme’ Çabasının Sorgulanması*”, Kent Akademisi, Volume, 12 (38), Issue 2.
- Usta, N. “*Erken Cumhuriyet Dönemi’nde Türkiye’de Müziğin Dönüşümü*”, Erciyes Üniversitesi Academia, Temmuz 2010.
- Yiğit, İ. “*Osmanlı ve Erken Cumhuriyet Dönemi Musiki Yargısı*”, Etnomüzikoloji Dergisi, Yıl 2, Sayı: 2, 2019.

II. Abdülhamid Döneminde Osmanlı Hükümetinin Müzik Politikası ¹

Merve Nur KAPTAN *

Bu çalışma II. Abdülhamid dönemi müziksel pratikleri ve Osmanlı hükümetinin benimsemiş olduğu müzik politikasını ortaya koymaya odaklanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda betimsel bir modelle elde edilen veriler analiz edilmiş ve yorumlanmıştır. Bu veriler ekseninde Osmanlı Devleti'nde yaşanan gelişmelerin ve yapılan yeniliklerin II. Abdülhamid dönemini etkilediğini ve bu durumların dönemin müzik politikalarını şekillendirdiğini söylemek yerinde olacaktır. Başka bir deyişle II. Abdülhamid döneminde gerçekleşen birtakım yenilikçi faaliyetler önceki dönemlerde gerçekleşen yeniliklerin devamı niteliğindedir. Bu minvalde bir süreklilikten bahsedilebilir. Dolayısıyla II. Abdülhamid dönemi müzik politikalarının fikri alt yapısını anlayabilmek için bu döneme öncülük eden gelişmeleri incelemek gerekecektir. Bu çerçevede mezkûr dönemin müzik politikalarının fikri alt yapısını Osmanlı'da yaşanan siyasî, askerî ve toplumsal gelişmelerde aramak, devletin ve II. Abdülhamid'in müzik politikalarını anlayabilmek adına faydalı olacaktır.

Literatüre bakıldığında Osmanlı'da yenilikçi faaliyetlerde birtakım olayların etkisinin olduğu müşahade edilmektedir. Bu olaylar ise "... savaşlardan çoğunun yenilgiyle bitmesi...", toprakların kaybedilmesi ve bunun sonucunda da devletin bekâ sorununun ortaya çıkması ve çözüm arayışlarının başlaması şeklinde sıralanabilir (Akkaş, 2015, s. 2).

¹ Bu çalışma Prof. Dr. Bayram Akdoğan danışmanlığında, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İslam Tarihi ve Sanatları Türk Din Musikisi Anabilim Dalı'nda hazırlanan "II. Abdülhamid Döneminde Osmanlı Hükümetinin Müzik Politikası" adlı doktora tezinden üretilmiştir.

* Dr., Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Türk Müziği Devlet Konservatuarı, Çalgı Eğitimi Bölümü, mnkaptan@nku.edu.tr., ORCID iD: 0000-0001-7887-5921

saraydaki etkinliklerde hem Batı hem de Türk müziğinin olduğu sentez bir anlayıştan bahsedebiliriz.

Bahsi geçen durumlar dışında Cumhuriyet dönemi müzik politikalarının temelinde 19. yüzyılda yapılan reformların kaynaklık ettiğini söylemek mümkündür. Batı müziğinin tercih edilmesi ve öneminin artması, Batılı tarzda bando takımlarının kurulması ve pek çok etkinlikte bu bandolara yer verilmesi, tiyatrodan meydana gelen gelişmeler, müzikte sentez fikrinin oluşması, halk müziği derleme çalışmaları, Türk müziği kökeni sorunu gibi gelişmeler bu fikri desteklemektedir. Konunun merkezinde yer alan II. Abdülhamid döneminde yaşanan gelişmeler ve yapılan reformlar ele alındığında da bu dönemin Cumhuriyet döneminin fikri alt yapısını teşkil ettiğini söyleyebiliriz. Ayrıca bu minvalde Osmanlı'dan Cumhuriyet'e geçişte bir süreklilikten de bahsedebiliriz.

Sonuç itibarıyla II. Abdülhamid döneminde hükümet ve padişah nezdinde Batı müziğinin tercih edilerek desteklendiği ve muhtelif etkinlikte icra edildiği görülmektedir. Fakat bu dönemde Cumhuriyet dönemindeki gibi halka Batı müziğini kabul ettirme ya da dayatma gibi bir düşünce söz konusu değildir. Bu dönemde Batı müziğinin yanı sıra Türk müziğine değinildiğinde ise II. Abdülhamid'in Türk müziğini himaye ettiğini ve ötekileştirmedeğini ifade edilebiliriz. Fakat bütün bunlara rağmen bu müziğin saray patronajından çıkmasıyla beraber değişim ve dönüşüm geçirdiğinden ve Türk müziğinin yeni bir kimlik kazanarak popülerleştiğinden söz edebiliriz. Hülasa mezkûr dönem Batı müziğinin ön planda olduğu ve Türk müziğinin de mevcudiyetini sürdürdüğü bir dönem olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu manada dönemin müzik politikalarında Türk ve Batı müziğinin bir arada olduğu düalist bir anlayıştan bahsedebiliriz.

Kaynaklar

- Akkaş, S. (2015). *Türkiye'de Cumhuriyet Dönemi Kültür ve Müzik Politikaları (1923-2000)*. Ankara: Sonçağ Yayıncılık.
- Aksoy, B. (1985). "Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Musiki ve Batılılaşma", *Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Türkiye Ansiklopedisi*. C.V, İstanbul: İletişim Yayınları.
- Aksoy, B. (1994). *Avrupalı Gezginlerin Gözüyle Osmanlılarda Musiki*. İstanbul: Pan Yayıncılık.
- Alimdar, S. (2016). *Osmanlıda Batı Müziği*. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Ayas, G. (2014). *Müsiki İnkılâbı'nın Sosyolojisi*. İstanbul: Doğu Kitabevi.
- Ayas, G. (2018). *Müziği Boğan Gürültü*. İstanbul: İthaki Yayınları.
- Balkılıç, Ö. (2015). *Temiz ve Soylu Türküler Söyleyelim Türkiye'de Millî Kimlik İnşasında Halk Müziği*. İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.
- Bayrı, M. H. (1972). *İstanbul Folkloru*. İstanbul: Baha Yayınları.
- Benlioğlu, S. (2018). *Saray ve Müsiki III. Selim ve II. Mahmud Dönemlerinde Müsikinin Himayesi*. İstanbul: Dergâh Yayınları.

- Berker, E. *Türk Musikisinin Dünü, Bugünü ve Yarını*. Ankara: Sevinç Matbaası.
- Borak, S. (2004). *Harem'in İç Yüzü Leyla Saz'ın Anıları*. İstanbul: Kırmızı Beyaz.
- Budak, O. A. (2000). *Türk Müziğinin Kökeni-Gelişimi*. Ankara: T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Çorlu, S. M. (1938). Abdülhamid ve Garp Musikisi. *Akşam Gazetesi*.
- Çorlu, S. M. (2015). *Geçmiş Zamanlar II. Abdülhamid Devri Osmanlı Diplomasisi, İstanbul ve Paris Hâtraları*. Haz. Ali Birinci ve Selma Günaydın, Ankara: Türk Tarih Kurumu.
- Ergin, N. (1999). *Yıldız Sarayı'nda Müzik, Abdülhamid II Dönemi*. Ankara: Kültür Bakanlığı.
- Ergur, A. (2009). *Müzikli Aklın Defteri*. İstanbul: Pan Yayıncılık.
- Ersay Yüksel, A. (2018). *II. Abdülhamid: Sanatkâr ve Sanat Hâmisi Bir Sultan*. İstanbul: Ötüken Neşriyat.
- Fonton, C. (1987). *18. Yüzyılda Türk Müziği*. Çev. ve Haz. Cem Behar, İstanbul: Pan Yayıncılık.
- Georgeon, F. (2022). *Sultan Abdülhamid*. Çev. Ali Berktaş, İstanbul: İletişim Yayınları.
- Grece, M. d. (1995). *II. Abdülhamit Yıldız Sürgünü*. Çev. Derman Bayladı, İstanbul: Milliyet Yayınları.
- Güray, C. ve Tokaç, M. S. (2013). XVII. Yüzyıl Osmanlı Müzik Geleneği ve Buhurizade Mustafa İtri Efendi. *Folklor/Edebiyat Dergisi*, 19 (75): 193-210.
- Işıқтаş, B. (2016). "Müsiki İnkılâbı"nı Osmanlı-Türk Modernleşmesinin Kültürel ve Siyasi Mirası Olarak Yorumlamak. *Rast Müzikoloji Dergisi*, 4 (1): 1111-1126.
- İrtem, S. K. (1999). *Osmanlı Sarayı ve Harem'in İçyüzü*. Haz. Osman Selim Kocahanoğlu, İstanbul: Temel Yayınları.
- Kaptan, V. (2020). *Mehter Müziği Ekseninde Müzikte İşlevsel Değişim: Çanakkale Musiki ve Halk Oyunları Derneği Mehteran Takımı Örneği*, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Müziği Ana Bilim Dalı, Türk Müziği Programı, Yüksek Lisans Tezi, İzmir.
- Kutlay, E. Osmanlı Modernleşmesinin Müzikal Boyutu: Osmanlı Batı Müziği. *Z Dergisi*.
- Osmanoğlu, A. (2008). *Babam Sultan Abdülhamid*. İstanbul: Selis Kitaplar.
- Osmanoğlu, Ş. (2009). *Babam Abdülhamid Saray ve Sürgün Yılları*. İstanbul: Timaş Yayınları.
- Öztuna, Y. (1990). *Büyük Türk Müsikisi Ansiklopedisi I*. Ankara: Kültür Bakanlığı.
- Rado, Ş. (2020). *Paris'te Bir Osmanlı Sefiri Yirmisekiz Mehmet Çelebi'nin Fransa Seyahatnamesi*. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Şakir, Z. (1931). Abdülhamid'in Son Günleri. *Son Posta Gazetesi*.
- Şakir, Z. (1953). Sanatkâr Padişahlar. *Resimli Tarih Mecmuası*, 4 (38): 2051-2055.
- Şehsuvaroğlu, H. (1955). Sultan II. Abdülhamit V. *Resimli Tarih Mecmuası*, 5 (65): 3628-4025.
- Şentürk, R. (2016). *Müzik ve Kimlik*. İstanbul: Küre Yayınları.
- Tanrıkorur, C. (2019). *Osmanlı Dönemi Türk Müsikisi*. İstanbul: Dergâh Yayınları.
- Tel, M. C. (2021). *Tanbûri Cemil'in Hayâtı*. Haz. Uğur Derman, İstanbul: Kubbealtı Neşriyatı.
- Tokel, B. B. (2019). *Sarayın Sesi Halkın Nefesi Osmanlı'da Müsiki Hayatı*. İstanbul: Kapı Yayınları,
- Tura, Y. (1988). *Türk Müsikisinin Meseleleri*, İstanbul: Pan Yayıncılık.
- Turan, Ş. (2014). *Türk Kültür Tarihi*. İstanbul: Bilgi Yayınevi.

Arşiv Belgeleri

- BOA. DH. MKT., 1965-1-1.
- BOA. HR. SYS., 1858-9-1-1, 2.
- BOA. TFR. I. M., 14-1376.

Modernleşme Ekseninde Mehter Takımlarında Kültürel Transplantasyon Örneği: Trompet

Volkan KAPTAN *

15. yüzyıldan itibaren Osmanlı Devleti'nde başlayan batılılaşma ve modernleşme çabaları, 16. ve 17. yüzyıllarda askeri manada alınan başarısızlıklarla birlikte Osmanlı Devleti yöneticilerinin mottosu haline gelir ve merkezi yönetimin temel dayanak noktasını oluşturur; 19. yüzyılda ise mezkûr durum II. Mahmut'la birlikte doruk noktasına ulaşır. II. Mahmut döneminde batılılaşma ve modernleşme paradigmaları ekseninde ortaya konan yenilikçi hareketler ilk planda askeri manada ortaya çıkarken daha sonra kültürel alanda da varlığını göstererek genişler.

Osmanlı'da batılılaşma ve modernleşme girişimleri ekseninde askeri manada ortaya konulan yeniliklerden biri yeniçeri ocağının kaldırılması olur. Mezkûr duruma paralel olarak yeniçeri ocağına bağlı mehterhanenin de kapatılması ve yerine Avrupai stilde bir askeri müzik topluluğu olan Muzikâ-i Hümayun'un ikame edilmesi Osmanlı Devleti'nin 19. yüzyıldaki batılılaşma ve modernleşme girişimlerinin kültürel boyutunu temsil eder. Yine 19. yüzyılda modernleşme paradigması ekseninde kültürel alanda ortaya çıkan yeniliklerden biri de fasıl geleneğinin, "...Fasl-ı Atik' ve 'Fasl-ı Cedid' olarak ikiye..." ayrılması olur (Doğruöz, 2018, s. 75). "...Geleneksel fasıl musikisine..." "Fasl-ı Atik"; yeni fasıl musikisine ise "Fasl-ı Cedid"..." denir (Yaman, 2007, s. 39). Bu manada modernleşme ve batılılaşmanın etkisiyle 19. yüzyılda genelde kültür özelde ise müzik üzerinden bir öteki oluşturulur. Geleneksel olanı temsil eden -Fasl-ı Atik- ötekini imlerken, Batı ile uyumlu olan -Fasl-ı Cedid ise yeniyi başka bir ifadeyle modernini temsil eder ve yeni olan eski olan karşısında yüceltilip üstün tutulur. 19. yüzyıl

* Dr., Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Türk Müziği Devlet Konservatuvarı, Çalgı Eğitimi Bölümü, vkaptan@nku.edu.tr, ORCID iD: 0000-0003-0135-4348

yaşandığına işaret eder. Bu zihinsel ayrımın müzik özelindeki varlığını ise batılı marşlar ekseninde bestelenen mehter repertuarı oluşturur.

Dolayısıyla kültürel transplantasyon örneği olarak trompet çalgısının Türk askeri müzik geleneği içerisindeki konumlanışı hem zihinsel hem de edimsel manada değişim ile dönüşümü beraberinde getirir. Gerek literatür taraması gerekse etnografik çalışmalar neticesinde elde edilen veriler ışığında trompet çalgısının mehter takımlarına entegre edilmesi, mehter takımlarının Hunlardan itibaren alışlagelmiş müziksel ediminin gerek doku gerekse repertuar açısından değişimine sebebiyet verir. Trompet çalgısının mehter takımlarına ikamesi ayrıca Türk askeri müzik geleneğinin yapısal olarak senkretik bir kimliğe bürünmesine yol açarken, zihinsel olarak da gerek Osmanlı gerekse cumhuriyet ideolojisinin batılılaşmasının sonik işaretleyicisi haline gelir.

Kaynaklar

- Açıksöz, M. A. (2007). Silahlı Kuvvetler Bando Okulları Komutanlığı'ndaki Trompet Eğitiminde Nefes ve Diyafram Çalışmasının Enstrüman Başarısı Üzerindeki Etkisi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı, Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Akyol, U. (2014). Trompetin Orkestradaki Yeri, Kullanımı ve Literatüre Geçmiş Önemli Trompet Sololarının İncelenmesi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Müzik Ana Sanat Dalı, Üflemeli ve Vurmalı Çalgılar Trompet Programı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Ayas, G. (2018). *Müziği Boğan Gürültü (1. Basım)*. İstanbul: İthaki Yayınları.
- Cangüloğlu, A. (2016). "İnegöl Mehterinin Tarihi ve Kültürü", (Ed. Doğan Yavaş ve Sezai Sevim), Uluslararası İnegöl Tarihi ve Kültürü Sempozyumu. 14-15-16 Ekim 2016. II. Cilt. İstanbul: İnegöl Belediyesi.
- Çakıroğlu, İ., Levendoğlu, N. (2020). Türk Müziği Tarih Yazımında Avrupa Merkezci ve Milliyetçi İdeolojilerin Mehter Örneklemleri Üzerindeki Yansımaları. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 9 (1), 663-686.
- Çilingir, H. Z. (2019). Trompet Çalgısının Tarihsel Gelişimi ve Osmanlı İmparatorluğunda Kullanılmış Olan Çeşitli Formları, 4. Uluslararası Gap Sosyal Bilimler Kongresi, (Ed. Hasan Çiftçi, Nurlan Akhmetov), 29 Kasım 1 Aralık 2019. Şanlıurfa.
- Doğruöz, M. D. (2018). Türkiye'de Modernleşme Sürecinin Müziğe Yansımaları Bağlamında "Klasik Koro" Örneği, *EKOD*, S: 12, ss.69-81.
- Gazimihal, M. R. (1955). *Türk Askeri Müzikleri Tarihi*. İstanbul: Maarif Basımevi.
- Kahramankaptan, Ş. (2009). *Tarihi Türk Müziği Mehter'den Alaturka'ya*. Ankara: Ark Yayınları.
- Kaptan, M. N. (2023). *II. Abdülhamid Döneminde Osmanlı Hükümetinin Müzik Politikası*. Ankara: Gece Kitaplığı.
- Kaptan, M. N. (2024). Sosyolojik Bir Teori Olarak Dramaturjinin Mehter Özelindeki Tezahürü, *Art-E Sanat Dergisi*, Temmuz 2024, 17(33): 431-450.
- Kaptan, M. N. (2024). William R. Bascom'un Halkbilimi Ürünü İşlevlerinin Mehter Özelindeki Tezahürü, *Eurasian Journal of Music and Dance*, (24): 93-109.
- Kaptan, V. (2020). Mehter Müziği Ekseninde Müzikte İşlevsel Değişim: Çanakkale Musiki ve Halk Oyunları Derneği Mehteran Takımı Örneği, Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Müziği Ana Bilim Dalı, Türk Müziği Programı, Yüksek Lisans Tezi, İzmir.

- Kutluk, F. (2018). *Cumhuriyetin Müzik Politikaları*. İstanbul: H2o Yayıncılık.
- Lewis H. Morgan, Ancient Society, Henry Holt and Company, New York 1877, s. 3.
- Özşaker, E. (2014). Organ Nakli ve Yaşam Kalitesi, Balıkesir Sağlık Bilimleri Dergisi, C: 3, S: 3. ss. 166-173.
- Öztürk, O. M. (2010). Mehter Musikisi. Ankara: Grafiker Yayıncılık.
- Öztürk, U. M. (2018). Mehter Takımında Boru Yerine Trompetin Kullanımı, Haliç Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Musikisi Ana Sanat Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Poyraz, Ö. (2022). Johann Baptist Georg Neruda Trompet Konçertosunun İcra Yönünden Değerlendirilmesi, Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Müzik Ana Sanat Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Edirne.
- Sanal, H. (1964). *Mehter Musikisi: Bestekâr Mehterler-Mehter Havaları*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Sanlıkol, M. A. (2011). *Çalıcı Mehterler*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Soysal, Y., Tosun, M. (2013). Transplantasyon ve Genetik. *Türkiye Klinikleri J Gen Surg-Special Topics*. 2013;6(1):185-9.
- Şahiner, N. (1976). *Mehter ve Marşları*. İstanbul: Yeni Asya Yayınları.
- Tezbaşar, A. (1975). *Mehter Tarihi, Teşkilatı ve Marşları*. İstanbul: Berksoy Basımevi.
- Topcan, Ö. (2020). Batı Medeniyeti Gölgesinde Ötekilerin İnşası, *Türk Dünyası Araştırmaları*, C: 126, S: 249: 347-368.
- Tuğlacı, P. (1968). *Mehterhaneden Bando'ya*. İstanbul: Cem Yayınevi.
- Yaman, M. B. (2007). XX. Yüzyılda Türk Müziğinin Durumu, Haliç Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Musikisi Ana Sanat Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

İnternet Kaynakları

<https://www.etimolojiturkce.com/kelime/transplant>

Gökhan Turan ile Kişisel Görüşme: 26.04.2024, telefonda görüşme.

Kütahya Dağardı Yöresi Oda Muhabbeti Geleneğinde Müzik Uygulamaları ¹

Osman Fethi ARK*
Sıtkı Bahadır TUTU**

Türklerin yaşadığı coğrafyalarda derin tarihi köklere sahip yaygın geleneklerden olan sohbet toplantıları, Türkiye sahasındaki bazı çevrelerde hâlen canlı, bazılarında ise temsili nitelikte sürdürülmektedir. Geleneksel sohbet toplantılarının “İnsanlığın Somut Olmayan Kültürel Mirası Temsili Listesi” ne kaydedilmesi için yapılan hazırlık çalışmaları kapsamında, 2009 yılında Çankırı, Kütahya-Simav ve Şanlıurfa illerinde ilgili çevrelerle toplantılar gerçekleştirilmiştir. Geleneksel Sohbet Toplantıları, görüşlerin olgunlaşmasının ardından 2010 yılında SOKÜM listesine kaydedilmiştir (Erkmen, 2010). Türkiye’nin farklı yörelerinde farklı adlar alan bu toplantılardan Sıra Geceleri, Barana, Gezek, Kürsübaşı Sohbetleri ve Sıra Yaren en bilinenleridir.

Geleneksel Sohbet Toplantıları’nın, sosyalleşme, değerlerin aktarımı, etrafında kimlik oluşturulan geleneklerin yaşatılması, toplumsal dayanışmanın tesisi, eğlenme yoluyla rahatlama gibi işlevleri vardır. Bu işlevler, sözlü iletişim, halk edebiyatı ürünlerinin icrası, giyim, yeme içme, oyun, dans ve müzik uygulamaları vasıtasıyla gerçekleştirilir. Toplantı bünyesindeki uygulamalar, yine toplantı adları gibi yöreden yöreye çeşitlilik gösterebilmekte ve işlevlerin gerçekleştirilmesindeki rolleri bakımından farklı ağırlıklara sahip olabilmektedir. Bu çeşitli-

¹ Bu çalışma Doç. Dr. Sıtkı Bahadır TUTU danışmanlığında Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Müziği Anabilim Dalı’nda hazırlanan “Müzik uygulamaları bağlamında Kütahya Dağardı yöresi oda muhabbeti geleneği” adlı doktora tezinden üretilmiştir.

* Dr. Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Devlet Konservatuarı Geleneksel Türk Müziği Bölümü, osman_fethi_ark@hotmail.com, ORCID iD: 0000-0001-7550-8480

** Doç. Dr., Ege Üniversitesi Devlet Türk Musikisi Konservatuarı Türk Müziği Bölümü, bahadirtutu@gmail.com, ORCID iD: 0000-0002-9720-328X

beklenen bir icra sistematığıdır. Zeybek icrası bilmeyen kişiler ise, 2/4'lük tartımda icra edilen Orta Anadolu yöresi türküleri eşliğinde oynamaktadır.

- » Yöredeki oda muhabbetleri ve müzik-oyun uygulamalarını içeren diğer etkinliklerde, oyuncuların, oyun esnasında ritim yapısını vurgulamak adına “tahta kaşık” eşliği kullanmasının bir kaide olduğu gözlemlenmiştir.

Yapılan alan çalışmaları sonucunda elde edilen veriler, Dağardı oda muhabbetlerinin, özellikle doğal ortamında canlı olarak sürdürülen ve köy ortamını temsil eden bir gelenek olarak, alana ilişkin literatürde öne çıkması gerekliliğini göstermektedir. Bu bağlamda, yörenin kültürel belleğine ilişkin unsurların halkbilimi, özellikle halk oyunları alanında uzman kişilerce taranması ve çalışılması, geleneksel halk kültürü ürünlerinin tespiti açısından önem arz etmektedir. Böylece, SOKÜM listesinin kapsadığı Dağardı yöresi oda muhabbeti toplantılarının, yapılan çalışmalarla görünür hale getirilmesi mümkün olabilecektir.

Kaynaklar

- Ark, O. F. (2023). *Müzik Uygulamaları Bağlamında Kütahya Dağardı Yöresi Oda Muhabbeti Geleneği*. Doktora Tezi. İzmir: Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çobanoğlu, Ö. (2021) *Halkbilimi Kuramları ve Araştırma Yöntemleri Tarihine Giriş*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Ekici, M. (2011). *Halk Bilgisi (Folklor) Derleme ve İnceleme Yöntemleri*. Ankara: Geleneksel Yayıncılık.
- Erkmen, S.E. (2010,15-19 Kasım). *Geleneksel sohbet toplantıları insanlığın somut olmayan kültürel mirasının temsili listesine kaydedilmiştir*. Yaşayan Miras Ve Kültürel Etkinlikler Genel Müdürlüğü. <https://yakegm.ktb.gov.tr/TR-12209/geleneksel-sohbet-toplantilari-insanligin-somut-olmayan--kulturel-mirasinin-temsili-listesin-kaydedilmistir.html>. Erişim Tarihi: 20.06.2024.
- Malm, K. (1992). *The Music Industry. Ethnomusicology: An Introduction*. London: Macmillan, 349-364.
- Ögel, B. (1978). *Türk Kültür Tarihine Giriş: Göktürklerden Osmanlılara* 7. Cilt. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Tezcan, M. (2019). *Bir Yaygın Eğitim Kurumu Olarak Çankırı Yârân Örgütü*. Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES), 24 (2), 335-352.
- Kaynak Kişi Listesi**
- Ağartan, Özkan. Mesleği: Güvenlik Görevlisi, Müzisyen. Görüşme Tarihi: 19.03.2022 Atıkan, Ahmet Ali. Mesleği: Hayvancılık Faaliyetleri, Fener ve Soba Tamirciliği, Müzisyen. Görüşme Tarihi: 01.06.2021
- Ay, Mustafa. Mesleği: Şoför, Müzisyen. Görüşme Tarihi: 20.03.2022 Baltak, Ahmet. Mesleği: Müzisyen. Görüşme Tarihi: 02.06.2021 Baltak, Aziz. Mesleği: Müzisyen. Görüşme Tarihi: 02.06.2021
- Basan, İsa. Mesleği: Hayvancılık Faaliyetleri, Müzisyen. Görüşme Tarihi: 19.03.2022 Batmaz, Celal. Mesleği: Esnaf. Görüşme Tarihi: 02.06.2021
- Çakır, Sabri. Mesleği: Esnaf, Halk Oyunları Eğitmeni. Görüşme Tarihi: 01.06.2021

Çalkan, Ahmet. Mesleği: Şoför. Görüşme Tarihi: 02.06.2021

Çıbık, Ali. Mesleği: Tarım ve Hayvancılık Faaliyetleri. Görüşme Tarihi: 01.06.2021 Dönmez, Erol.

Mesleği: Müzisyen. Görüşme Tarihi: 19.03.2022

Salün, Mustafa. Mesleği: Araştırmacı- Yazar, Müzisyen. Görüşme Tarihi: 23.11.2021

Görüşmeler

Atikan, A.A. (2021, Haziran, 01). (O. F. ARK, Görüşme Yapan) Kütahya. Baltak, A. (2019, Aralık, 02). (O. F. ARK, Görüşme Yapan) Kütahya.

Batmaz, C. (2021, Haziran, 02). (O. F. ARK, Görüşme Yapan) Kütahya. Çakır, S. (2021, Haziran, 01). (O. F. ARK, Görüşme Yapan) Kütahya.

Çalkan, A. (2021, Haziran, 02). (O. F. ARK, Görüşme Yapan) Kütahya. Çıbık, A. (2021, Haziran, 01). (O. F. ARK, Görüşme Yapan) Kütahya. Salün, M. (2021, Kasım, 23). (O. F. ARK, Görüşme Yapan) Kütahya.

Diasporik Topluluklarda Repertuvar Yoluyla Kimliğin Bir İfadesi Olarak Göç ve Anavatan İmgelemi ¹

Emin YILDIRIM *

“Diaspora kavramı, bir paradigma olarak aralarında önemli farklıklar barındırsa da göç deneyimini yaşamış günümüz topluluklarının birçoğu için kullanılır” (Ersoy, 2010, s. 5). “Kültürel kimlik, ait olma arzusu ve bilincinden kaynaklanan, bu aidiyetin ilişkili olduğu sosyal, kültürel ve tarihsel bağlam içerisinde yoğunlaşan, benzerlik ve farklılıklardan hareketle, ötekine karşıtlık içerisinde geliştirilen, temsil edilen ve aktarılan bir olgu ve inşa sürecidir” (Akbaba, 2017, s. 20). Ersoy (2010) diasporanın, çoklu kültürle örtüştüğünü ve diasporik kimliklerin en az iki yönlü kimlikler taşıdığını, bu kimliklerin “köken yeri” ve “ikamet yeri” olmak üzere iki kaynaktan beslendiğini ve diasporik kimliklerin zamanla değişen ve dönüşen bir doğaya sahip olduğunu ifade eder. Diasporik topluluklarda müzik, diaspora süreciyle şekillenir ve bu süreçle birlikte evrimleşebilir. Diasporik topluluklar, sahip oldukları müzik kültürlerini bazen koruyarak, bazen de değiştirip dönüştürerek, kimliklerini oluşturmak ve kültürlerini yaşatmak amacıyla kullanmışlardır. Bu çalışma diasporik toplulukların, diasporanın oluşmasında temel bir süreç olan göç ve “orjin, referans noktası” (Ersoy, 2018) olarak kabul ettikleri anavatanına ait unsurlar içeren müziksel repertuvarları ile kimlikleri arasında nasıl bir ilişki olduğunu anlamaya çalışır.

Çalışmada elde edilen veriler, literatür çalışmasından elde edilen veriler ile 2020-2024 yılları arasında Türkiye’deki Kazak Türkleri özelinde yürütülen alan çalışmasına dayanır. Bu makalenin çalışma konusu her biri diasporik topluluk

¹ Bu çalışma Prof. Dr. İlhan ERSOY danışmanlığında Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Müziği Anabilim Dalı’nda hazırlanan “Kültürel kimlik ve sermaye kavramları bağlamında Manisa Salihli Kazak Türkleri müzik pratikleri” adlı doktora tezinden üretilmiştir.

* Dr., Müzik Öğretmeni, Bornova Şehit Fatih Satır Bilim ve Sanat Merkezi, evcara83@gmail.com, ORCID iD: 0000-0002-9767-7880

pit edilmiştir. Ayrıca çoğu diasporik topluluk için dans ve dans müzikleri kimliksel anlamlar yaratılan ritüellerin vazgeçilmez bir unsurudur. Bazı diasporik toplulukların ikamet ettikleri kültürün repertuvarında bulunan eserleri, köken kültürdeki dil, oturtum ve biçem gibi unsurların bir ya da birkaçını kullanıp değiştirerek (sentezleyerek) icra ettikleri, bu noktada icrayı etnik bir performans temsiline dönüştürdükleri görülmüştür.

Diasporik topluluklar için sahip olunan repertuvar, kuşaklar arası farklılık göstermekle birlikte, ortak bir kimliğin inşa edilebilmesi için gerekli olan kolektif tarihsel deneyimin bir bileşeni ve ortak kültürel bir kaynak olarak görülmekte, geçmişin hatırlanmasını, yaratılan ortak anlam dünyasına ait şema ve kavramların yerleşmesini, kimliği oluşturan yapı taşlarına atfedilen değer paylaşılmasını sağlamaktadır. Çalışmada incelenen diasporik toplulukların, repertuvarlarında bulunan göç ve anavatan temalı eserlerin, kimliğin inşa, süreklilik, temsil ve değişim süreçlerinde (kuşaklar arası etki düzeyinde farklılıklar olmakla birlikte) zaman zaman rol oynadığı görülmektedir.

Kaynaklar

- Altınay, R. (2018). *Türk Halk Müziği Makaleler Kitabı*. İzmir: Ege Üniversitesi Basımevi.
- Bozok, A, B. (2017). Göç, Kimlik, Müzik: Karaağaçlı Pomak Topluluğunda Balkanlık *Tahayyüleri ve Kültürel Kimliğin Müziksel İnşası. Yayınlanmamış Doktora Tezi*. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü.
- Demirbaş, A. T. (2015). Ahıska Türklerinde Göç ve Müzikal Deneyimlerin Etkileşimi: Bursa Örneği. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. İzmir: Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Dürük, E. F. (20027). Pomaklarda “Pesne” Pratiği Sembolik Kültür ve Etnisite. *Yayınlanmamış Doktora Tezi*. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü.
- Erol, A. (2018). *İslam Alevilik ve müzik*. İstanbul: Bağlam Yayıncılık.
- Ersoy, İ. (2010). *Kırım Tatar Ritüeli “Tepreş” Ekseninde Diaspora, Kimlik ve Müzik*. İzmir: Ege Üniversitesi Basımevi.
- Ersoy, İ. (2018). Kırım Tatar Kültürel Kimliğinin Müzik Aracılığıyla Görünümü: Derviza Ritüeli Ekseninde Kırım Ansamblı Performans Analizi. *Bilgi*, (84), 273-299.
- Güler, B. (2014). Makedon Kültürel Kimliğinin İfade Aracı Olarak İzmir-Selçuk Makedon Göçmenlerinin Müzik Pratikleri *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul: Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Kaemmer, J. E. (1993). *İnsan Yaşamında Müzik: Müzik Üzerine Antropolojik Bir Bakış. (Çev. Özer, Y.) (Yayınlanmamış Ders Notları)* Texas: University of Texas.
- Kaya, İ. (2011). *Türkiye’de Çerkesler Diyasporada Geleneğin Yeniden İcadı*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları
- Küçükbebe, H. (2019). İzmir’de Yaşayan Makedonya Göçmenlerinin Müzik Geleneği. *Yayınlanmamış Doktora Tezi*. İzmir: Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Öğüt, E. H & Beşiroğlu, Ş. & Reigle, R. (2016). Müziğin Ulus Aşırı Dolaşımı Bağlamında Keldani-İraklı Göçmen ağlarının İlişkilendirilmesinde Rolü. *Porte Akademik* 10, 144-157.

- Öğüt, E. H. (2019). "Göç, Kültürel Bellek ve Müzik: Geçici ve Yeni Gelen Göçmen Topluluklar, X. Uluslararası Hisarlı Ahmet Sempozyumu Tam Metin Kitabı. Kütahya.
- Özcan, A, T & Yöndem, S, P. (2021). Antalya Çerkes Derneği Zekhes Geleneği. Müziğin Kimlik Halleri içinde (ss. 123-137). İstanbul: Doğu Kitabevi
- Yıldırım, E. (2023). Kültürel Kimlik Ve Sermaye Kavramları Bağlamında Manisa Salihli Müzik Pratikleri. *Yayımlanmamış Doktora Tezi*. İzmir: Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yıldırım, E., & Ersoy, İ. (2023). Kimlik ve Sermaye Kavramları Bağlamında Salihli Kazak Türklerinde Betaşar Ritüeli. *Etnomüzikoloji Dergisi*, 6(2), 113-133.
- Yücel, H. (2015). Almanya`ya Giden Türk İşçileri ve Müzik Yaşamı. *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi*(49), 60-78.
- Yücel, H. (2022). Etnomüzikolojik bir çalışma örneği: göçmen türklerin müzik tezahürleri, *Turan Stratejik Araştırmalar Merkezi Uluslararası Bilimsel Hakemli Mevsimlik Dergisi* 14 (55), 109 – 117.
- Yücel, H. (2023). Çerkeslerde Düğün Adetleri ve Müzik Ritüelleri: Düzce Merkez Bataklıçiftlik Köyü Örneği. *Kesit Akademi Dergisi*, 9 (35), 40-66.

İnternet Kaynakları

- Kırım'ın Sesi Gazetesi. Biz Kırım'dan Çıkkanda <https://kiriminsesigazetesi.com/biz-kirimdan-cikkanda> (Erişim Tarihi: 25.06.2024).
- Kırım'ın Sesi Gazetesi. https://kiriminsesigazetesi.com/biz-kirimdan-cikkanda/#google_vignette
- İstanbul Kırım Derneği. Server Kakura, Bu Senin Vatanın. <https://www.facebook.com/istanbul-kirim/videos/server-kakura-bu-senin-vatan%C4%B1n/899820680778598/> (Erişim Tarihi: 25.06.2024).
- Bilgili, Şükrü. Vatanım Kırım Milletim Kırım. http://www.sukrubilgili.net.tr/h_6242/27-vatanim-kirim-milletim-kirim/. (Erişim Tarihi: 25.06.2024).

Görüşmeler

- Altınmakas, L. (2022a, Haziran 22). (E. Yıldırım, Görüşme Yapan) İzmir.

Türk Sanat Müziği Geleneğinde Yaratma Süreçlerinin Dayandığı Motivasyonlar Üzerine Bir Değerlendirme

Emre ÜSTGÜL *

Sanatçı olarak tanımlanan kişi neden ve nasıl eser üretir soruları, özellikle son elli yılda entelektüel anlamda dikkat çekmektedir. Müzik özelinde düşünüldüğünde, üretici pozisyonunda konumlanan besteci için aynı sorular sorulmuş, verilen cevaplar kimi zaman normatif kimi zaman da betimleyici eksende şekillenmiştir. Sanatçının iç dünyası olarak tanımlanan ve pek çok açıdan araştırılmaya ve çözümlenmeye elverişsiz olan bu sınırsız soyut dünyanın karmaşık yapısı, konunun gizemini daha da arttırmaktadır. Sosyoloji ve Psikoloji disiplinleri ve bu disiplinlerden faydalanan müzikoloji araştırmaları, bu gizemi anlayabilmek amacıyla son yıllarda hatırı sayılır bir bilgi birikimi oluşturmuştur. Konuyla ilgili yapılmış bilimsel araştırmaların uluslararası sanat müziği mensubu besteciler üzerinde yoğunlaştığı görülür. Bu çalışmada Türk sanat müziği geleneğindeki yaratma süreçlerinin anlaşılması amaçlanır. Bu doğrultuda sanatta yaratıcılık unsurlarının odağa alındığı çalışmada, literatür tarama ve belge inceleme yöntemleri kullanılmış, metin merkezli tarihçi bir yaklaşım benimsenmiştir.

Sanayi devrimi sonrası işçi sınıfından yüksek verim elde edebilmek amacıyla, Amerika ve Avrupa'da önemli bir ekonomi kavramı olarak ortaya çıkan ve giderek sosyal bilimlerin birçok alanına yayılan motivasyon kavramı, müzik yaratıcısı bestecinin karmaşık anlam dünyasını bir nebze de olsa aydınlatmaktadır. İç ve dış olmak üzere ikiye ayrılan motivasyon en geniş anlamıyla besteciyi eser üretmeye iten sebepler kümesi olarak tanımlanır. Geleneksel Türk sanat müziğinde bestecilerin iç ve dış motivasyonları incelendiğinde, geleneğin yazılı olmayan

* Dr., Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Devlet Konservatuarı Geleneksel Türk Müziği Bölümü, eustgul@adu.edu.tr, ORCID iD: 0000-0002-0453-2755

Türk sanat müziği geleneğindeki yaratma davranışlarının motivasyon kavramı ekseninde değerlendirilmesi yeni bir çalışma alanı olup yapılan literatür taramasında benzer bir çalışmaya rastlanmamıştır. Motivasyon kavramı gibi bilimsel çevrelerin ilgisini çeken bir kavramın geleneksel Sanat müziği evrenindeki sanatsal yaratmalar bağlamında değerlendirilmesi, ilerleyen süreçte özellikle lisansüstü çalışmalarda yapılacak araştırmalara yeni bir perspektif sunabilir.

Kaynaklar

- Aksoy, B. (2018). *Geçmişin Musiki Mirasına Bakışlar*. İstanbul: Pan Yayıncılık.
- Amabile, T. M. (2013). Componential Theory of Creativity. E. H. Kessler içinde, *Encyclopedia of Management Theory* (s. 134-138). London: Sage Publications.
- Aslan, M., & Doğan, S. (2020). "Dışsal Motivasyon, İçsel Motivasyon ve Performans Etkileşimine Kuramsal Bir Bakış." *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, 11(26), 291-301.
- Bardakçı, M. (1986). *Maragalı Abdülkadir*. İstanbul: Pan Yayıncılık.
- Behar, C. (2016). *Aşk Olmayınca Meşk Olmaz Geleneksel Osmanlı/Türk Müziğinde Öğretim ve İntikal*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Behar, C. (2017). *Kan Dolaşımı, Ameliyat ve Musiki Makamları*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Behar, C. (2022). *Kadım ile Cedid Arasında - III. Selim Döneminde Bir Mevlevî Şeyhi: Abdülbâki Nâsır Ded'e'nin Mûsiki Yazmaları*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Benlioğlu, S. (2018). *Saray ve Mûsiki - III. Selim ve II. Mahmut Dönemlerinde Mûsikinin Himayesi*. İstanbul: Dergâh Yayınları.
- Binbaşıoğlu, C. (1992). *Eğitim Psikolojisi*. Ankara: Kadioğlu Matbaası.
- Bobowski, W. (2020). *Saray-ı Enderun-Topkapı Sarayı'nda Yaşam*. (T. Noyan, Çev.) İstanbul: Kitap Yayınevi.
- Bozkurt, N. (1995). *Sanat ve Estetik Kuramları*. İstanbul: Sarmal Yayınevi.
- Chevassus, B. R. (2011). *Müzikte Postmodernlik*. (İ. Usmanbaş, Çev.) İstanbul: Pan Yayıncılık.
- Durak, İ. (1998). İşletmelerde Çalışan İnsanlardan Daha Fazla Yararlanma Aracı Olarak Motivasyon Süreci ve Bir Uygulama. *Yüksek Lisans Tezi*. Denizli: Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı.
- Eren, E. (1979). *İşletme Örgütleri Açısından Yönetim Psikolojisi*. İstanbul: Meter Matbaa.
- Eren, E., & Gündüz, H. (2002). "İş Çevresinin Yaratıcılık Üzerindeki Etkileri ve Bir Araştırma." *Doğuş Dergisi*(5), 65-84.
- Erguner, S. (2018). Nâyi Osman Dede. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* (s. 461-462). içinde Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayın Matbaacılık ve Ticaret İşletmesi.
- Feyzi, A. (2020). *Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Türk Müzik Kültüründe Patronaj ve Hâmilik*. Ankara: Gece Kitaplığı.
- Gagne, M., & Deci, E. L. (2005). "Self-determination Theory and Work Motivation." *Journal of Organizational Behavior*, 331-362.
- Güray, C. (2012). *Bin Yılın Mirası*. İstanbul: Pan Yayıncılık.
- Kaemmer, J. E. (1998). *İnsan Yaşamında Müzik*. (Y. Özer, Çev.)
- Karaoğlu, S. (2000). *Altın Klasikler Koleksiyonu*. İstanbul: Nesa Basın Yayın Organizasyon Ticaret Anonim Şirketi.
- Kaya, O. (2022). Müzikte Statü ve Profesyonellik Ekseninde Perküsyonculuk: Hamdi Akatay Örneği. *Türk Müziği Anabilim Dalı Doktora Tezi*. İzmir: T.C. Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Kolukırcık, K. (2019). *Türk Müzik Tarihinde Dârü'l-Elhân ve Dârü'l-Elhân Mecmuası*. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı.
- Kutluğ, Y. F. (2000). *Türk Musikisinde Makamlar*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- May, R. (2003). *Yaratma Cesareti*. (A. Oysal, Çev.) İstanbul: Metis Yayıncılık.
- Mert, T. (2007). 19. Yüzyılda İhsân-ı Şahane. E. Gürsoy Naskali, & A. Koç içinde, *Hediye Kitabı* (s. 112). İstanbul: Kitabevi Yayınları.
- Özkan, İ. H. (1994). *Türk MüsİKİSİ Nazariyatı ve Usûlleri*. İstanbul: Ötügen Neşriyat.
- Öztuna, Y. (1990). *Büyük Türk MüsİKİSİ Ansiklopedisi* (Cilt I). Ankara: Kültür Bakanlığı.
- Öztürk, O. M. (2021). Makam Nazariyat Tarihinde Başlıca Gelenek ve Modeller. M. S. Tokaç, & C. Güray içinde, *Anadolu ve Komşu Coğrafyalarda Makam Müziği Atlası* (Cilt I). Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı.
- Reinhard, K., & Reinhart, U. (2007). *Türkiye'nin Müziği* (Cilt I). (S. Sun, Çev.) Ankara: Sun Yayınevi.
- Sayan, E. (1998). Dede Efendi, Şakir Ağa ve Ferahnak Olayı. *Balıkesir 1. Türk Müziği Sempozyumu*, (s. 159-166). Balıkesir.
- Şeker, S. E. (2015, Mart). Motivasyon Teorisi. *Yönetim Bilişim Sistemleri Ansiklopedisi*, 2(1), 22-27.
- Tanrıkorur, C. (2016). *Osmanlı dönemi Türk müsikİSİ*. İstanbul: Dergah Yayınları.
- Timuçin, A. (2005). *Estetik*. İstanbul: Bulut Yayınları.
- Tura, Y. (2006). *Tedkik ü Tahkik - Nâsır Abdülbaki Dede*. (Y. Tura, Çev.) İstanbul: Pan Yayıncılık.
- Tura, Y. (2017). *Türk MüsİKİSİNİN Mes'eleleri*. İstanbul: İz Yayıncılık.
- Tutu, S. B. (2017). "Bir Besteci Üç Kent: Tanburi Ali Efendi." *Ege Üniversitesi Türk Musikisi Konservatuvarı Dergisi*, 85-92.
- Üstgöl, E. (2023). Haydar Tatlıyay ve Besteleme Davranışları. *Türk Müziği Anabilim Dalı Doktora Tezi*. İzmir: T.C. Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yalçın, G. (2016). *19. Yüzyıl Türk Musikisinde Hâşim Bey Mecmuası*. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı.
- Yıldırım, V., & Koç, T. (2011). *Müzik Felsefesine Giriş*. İstanbul: Bağlam Yayıncılık.
- Yozgat, O. (1984). *İşletme Yönetimi*. İstanbul: Nihad Sayar Yayın ve Yardım Vakfı.

Müzik Alanında Somatik Yaklaşım: *Body Mapping*¹ Örneği

Hande DEVRİM KÜÇÜKEBE *

Yunanca ‘beden’ anlamına gelen ‘*soma*’ kelimesinden türetilmiş olan ‘*somatics*’ kişinin içsel beden deneyimine dayalı bir çalışma alanı olarak 1976 yılında filozof Thomas Hanna tarafından isimlendirilmiştir. Beden terapileri, beden çalışması, beden-zihin entegrasyonu, beden-zihin disiplinleri, hareket farkındalığı ve (yeniden) hareket eğitimi şeklinde kullanımları da bulunan ‘somatik yaklaşımın’ beden-zihin bütünlüğüne odaklanan ve kişinin beden farkındalığını geliştirme kapasitesini arttıran bir hareket eğitimi alanı olduğunu söylemek mümkündür. Somatik uygulamalar günümüzde alternatif sağlık, psikoloji, spor, tiyatro ve dans gibi alanlarda yaygın olarak kullanılmaktadır. Müzik alanında ise; müzisyenin iyi olma haline katkıda bulunduğu, icra özgürlüğü ve ifade gücünü arttırdığı düşünülen somatik uygulamaların bilinirliği ve uygulanırlığının her geçen gün arttığı görülmektedir. Bu çalışmada somatik alanın gelişim süreci, düşünsel alt yapısı, alana katkıda bulunan öncü isimler ile ilgili bilgiler verilmiş ve sonrasında, somatik yaklaşımların müzik alanındaki yeri, William ve Barbara Conable tarafından müzik icracıları için geliştirilmiş ilk somatik disiplin olan *Body Mapping*² üzerinden incelenmiştir. Çalışma kapsamında BMg üzerine yapılan akademik çalışmalar değerlendirilmiş ve somatik yaklaşımın Türkiye’deki müzik uygulamaları içerisinde kullanımına ilişkin önerilerde bulunulmuştur.

¹ *Body Mapping* Türkçe’de “beden haritaları” anlamına gelmektedir, bölüm içinde metodun adı olarak kullanıldığında BMg şeklinde kısaltılacaktır.

* Dr., Ege Üniversitesi Devlet Türk Musikisi Konservatuarı, Türk Müziği Bölümü, hdkucukebe@gmail.com, ORCID iD: 0000-0001-5684-7815

malarını sağlamak, bu konuda atılabilecek ilk adımlar olarak düşünülebilir. Somatik uygulamaların müzik okullarının eğitim programlarına eklenmesi ile somatik bilinçle hareket eden müzik eğitimcileri ve icracıları yetiştirmek ise alanın geleceği için önemli bir hedefdir.

Kaynaklar

- Barrett, C.E. (2006). What every musician needs to know about the body: Plan for incorporating Body Mapping in music instruction. *American String Teacher*, 56(4): 34-37.
- Bindel, J. (2013). *The collaborative pianist and Body Mapping: A guide to healthy body use for pianists and their musical partners*. Unpublished DMA thesis. Tempe: Arizona State University.
- Bremmer M., Nijs L. (2024). Embodiment in Music Education. *Journal of Research in Arts Education*, 2, 15-26.
- Buchanan, H.J. (2005). on the Voice: An Introduction to Body Mapping: Enhancing Musical Performance Through Somatic Pedagogy. *The Choral Journal* 45(7), 95-101.
- Buchanan, H.J. (2011). *Body Mapping: Self-reflective views of student musicians*. Unpublished PhD thesis. Armidale: University of New England, Australia.
- Buchanan, H.J. (2014). Body Mapping: Enhancing voice performance through somatic pedagogy. In: Harrison, S.D. & O'Bryan, J. (eds.). *Teaching Singing in the 21st Century*. Dordrecht: Springer.
- Carpinteyro-Lara, G. (2014). *The application of the kinesthetic sense: An introduction of body awareness in cello pedagogy and performance*. Unpublished Doctoral Dissertation. Cincinnati: University of Cincinnati.
- Chan, C; Driscoll, T & Ackermann, B. (2013). Can experienced observers detect postural changes in professional musicians after interventions?. *International Symposium on Performance Science*.
- Conable, B. & Conable W. (1995). *How to learn the Alexander Technique*. Chicago, IL: GIA Publications.
- Conable, B. (1998). *What every musician needs to know about the body: The practical application of Body Mapping to making music*. 2nd ed. Portland: Andover Press.
- Conable, B. (2000). *The structures and movement of breathing: A primer for choirs and choruses*. Chicago, IL: GIA Publications.
- Conable, W. (2002) Somatic Studies in the University Music Curriculum. *78th Annual Meeting Proceedings, National Associations of Schools of Music*.58-62.
- Conable, B. (2020). Musicians Move! Top Ten Ways to Train their Moving. *GIA Quarterly*. 31(3), 10-16.
- Copeland, S.L. (2007). *Applied anatomy in the studio: Body Mapping and clarinet pedagogy*. Unpublished DMA thesis. Greensboro: The University of North Carolina at Greensboro.
- Descartes, René (1997). Felsefenin İlkeleri. Mesut Akın (Çev.). İstanbul: Say Yayınları.
- Eddy, M. (2009). A Brief History Of Somatic Practices And Dance: Historical Development Of The Field of Somatic Education And its Relationship To Dance. *Journal Of Dance And Somatic Practices*, Vol. 1.
- Gilmore, R. 2005. *What every dancer needs to know about the body: A workbook of Body Mapping and the Alexander Technique*. Portland: Andover Press.
- Göksülük, B.S. (2020). *Tiyatro ve Performans Sanatlarında Bilişsel Kırılma: Yeni Beden Fenomeni "Soma" ve Enaktif Oyunculuk Teorilerine Doğru Hareket Odaklı Bir Eğitim Önerisi Olarak Somatik Yaklaşım*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi.

- Green, J. (2011). Somatic Knowledge: The Body as Content and Methodology in Dance Education. *Journal of Dance Education*, 2(4), 114-118.
- Grossman, D.T. (2005). *The effects of Body Mapping lessons on the musical performance of elementary students*. Unpublished MMus thesis. Portland: University of Portland.
- Hanna, T. (1988). *Somatics: Reawakening the Mind's Control of Movement*. Cambridge: Da Capo Press.
- Holt, M. (2016). *Applied anatomy in music: Body Mapping for trumpeters*. Unpublished DMA thesis. Las Vegas: University of Nevada.
- Jankowski, B. (2016). *Body Mapping for music ministers*. Chicago: GIA Publications.
- Johnson, J. (2009). *What every violinist needs to know about the body*. Chicago: GIA Publications.
- Johnson, J. (2017). *Teaching Body Mapping to children: Overcoming and preventing injury in the music studio and classroom*. Chicago: GIA Publications.
- Kaderli, Z. (2017). *Tarihsel ve Sosyo-Kültürel Bağlamı içinde Beden ve Bedenleşme Deneyiminin Teorik Çerçevesi*. Ankara: Grafiker.
- Knaub, M. J. H. (1999). *Body Mapping: An instructional strategy for teaching the Alexander Technique to music students*. Unpublished EdD thesis. Pittsburgh: University of Pittsburgh.
- Likar, A. (2005). Musicians as movers: Body Mapping and the Alexander Technique for musicians and music educators. *Performing Arts Medicine Association Annual International Symposium*. Snowmass, Colorado.
- Malde, M., Allen, M. & Zeller, K.-A. (2009). *What every singer needs to know about the body*. San Diego: Plural Publishing.
- Mark, T. (2003). *What every pianist needs to know about the body*. Chicago: GIA Publications
- Moreno, A. M. (2022). *An Examination of The Effects of Body Mapping Instruction on Static Standing Posture And Posture While Singing*. Unpublished Doctoral thesis. University of North Dakota.
- Nesmith, D. (1999). What every musician needs to know about the body. *The Horn Call*, 29 (4),71-74.
- Nesmith, D. (2001). How Body Mapping and the Alexander Technique will improve your playing. *International Musician*, 99 (6), 11-12.
- Palac, J. (2008). Promoting Musical Health, Enhancing, Musical Performance: Wellness for Music Students. *Music Educators Journal* , 94(3), pp. 18-22.
- Paparo, S.A. (2015). Embodying singing in the choral classroom: A somatic approach to teaching and learning. *International Journal of Music Education*, 34(4):488-498.
- Pearson, E.M. (2000). *What every flute teacher needs to know about the body: A handbook applying the principles of Body Mapping to flute pedagogy*. Unpublished DMA thesis. Columbus: The Ohio State University.
- Pearson, L. (2006). *Body Mapping for flutists: What every flute teacher needs to know about the body*. Chicago: GIA Publications.
- Reyneke, A. (2024). *Cellists' experiences of learning and teaching Body Mapping for musicians: An Interpretive Phenomenological Analysis*. Unpublished Master's Thesis, South Africa: Stellenbosch University.
- Salonen, B.L. (2018). *Tertiary music students' experiences of an occupational health course incorporating the Body Mapping approach*. Unpublished Doctoral Dissertation, Free State University, South Africa.
- Slade, T. (2018). *Measurable changes in piano performance following a Body Mapping workshop*. Unpublished Master's Thesis: University of Ottawa, Canada.
- Smith, J ve Nizza, I. E. (2022). Essentials of Interpretative Phenomenological Analysis. *American Psychological Association*.

- Vining, D. (2008). *What every trombonist needs to know about the body*. Denton: Kagarice Brass Editions.
- Williamson, M. (2016). *Handbook For Musicians Learning The Alexander Technique*. Manchester: RCNM.
- Wong, G. (2015). *The immediate effects of somatic approach workshops on the body usage and musical quality of pianists*. Unpublished Doctoral Dissertation. Ottawa: University of Ottawa.
- Woodard, K. (2009). Recovering disembodied spirits: Teaching movement to musicians. *British Journal of Music Education*, 26(02):153.
- Yusufoğlu, C.C. (2017). *Stanislavski Sistemine Göre Psikoteknikte Eylemi Somatik İşaretleyici Hipoteziyle Ele Almak*. Kadir Has Üniversitesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

İnternet Kaynakları

- ABME Mission Statement. (t.y.) <https://www.bodymap.org/about> (Erişim Tarihi: 25.06.2024).
- Batson, G. (2009). "Somatic Studies and Dance" <https://www.iadms.org/page/248>. (Erişim Tarihi: 20.07.2024)
- Research. (t.y.) <https://www.bodymap.org/research> (Erişim Tarihi: 25.06.2024).
- Weir, K. (2023). "What is interoception, and how does it affect mental health? 5 questions for April Smith" *Monitor on Psychology*. 54 (3). <https://www.apa.org/monitor/2023/04/sensations-eating-disorders-suicidal-behavior>. (Erişim tarihi: 23.07.2024)
- Johnson, D.H. (t.y.) "Somatics".<https://donhanlonjohnson.com/somatics/> (Erişim Tarihi: 25.06.2024).
- Section One: Introduction to Body Mapping (2023) *Teaching Manuals: A Resource for Body Mapping Educators*, © Association for Body Mapping Education. (<https://www.bodymap.org>) Erişim Tarihi: 07.07.2024)
- Nichols, T. R. (2004). The scientific basis of Body Mapping. [Online]. Available: <https://www.bodymap.org/articles-the-basis-of-body-mapping/scientific-basis-of-body-mapping>. (Erişim tarihi. 04.07.2023.)

Görüşmeler

- Malde, M. (ABME Başkanı), 14 Haziran 2024.
- Jankowski, B. (ABME Yetkili Müdürü), 18 Eylül 2024.